

5. Krutsevich, T. Yu., Vorobiev, M. I. and Bezverkhnya, G. V. (2011), "Control in the physical education of children, adolescents and young people", Kyiv: Olympus. literature.
6. Kuchma, V. R., Skoblin, N. A. and Platonova, A. G. (2013), "Physical development of children of Ukraine and Russia at the beginning of the XXI century", Kyiv: Genesis.
7. Martirosov, E. G., Nikolaev D. V. and Rudnev S. G. (2006), "Technologies and methods for determining the composition of the human body", Moscow: Science.
8. Matseko, I. I. and Galandzovsky, S. M. (2014), "Physical preparedness and its connection with motor activity of pupils of 7-17 years", available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pednauk_2014_2_11
9. Melega, K. (2010), "Age and sexual characteristics of the level of somatic health and adaptive potential of schoolchildren", Sport Bulletin Dnieper, no. 2, pp. 31-34.
10. Mihaylyuk, O. (2011), "The level of physical health of schoolchildren", Young sports science of Ukraine, Vol. 2, pp. 164-168.
11. Suvorova, T. (2005), "Appropriate norms in the system of evaluation of indicators of physical development and physical fitness of schoolchildren 11-17 years", Young Sport Science of Ukraine, Vol. 4, pp. 76-79.
12. Tomenko, O. A. (2012), "Relation ship between indicators of somatic health, motor activity, theoretical preparedness, mastery of motor activity and pupils' motivation and valuesphere", Sportivnyvestnik Prydniprov'ya, Vol. 2, pp. 53-57.
13. Tomenko, O. A. (2014), "Interrelation of experience in the organization of projects and programs of health preservation and motor activity of different population groups", available at: <http://www.sportscience.org.ua/index.php/Arhiv.html>
14. Tomenko, O. A. (2012), "Non-specific physical education of student youth: theory and methodology", Sumy: "MacDen".
15. Farah, A. (2014), "Testing Tabata High-Intensity Interval Training Protocol in Hispanic Obese Women", Journal of Women's Health Physical Therapy, Vol. 38, no. 3, pp. 99-103.
16. Garcia, A. L. (2005) "Improved prediction of body fat by measuring skinfold thickness, circumferences, and bone breadth", Obesity Research, Vol. 13, pp. 626-634.
17. Tabata, I. (1996), "Effects of moderate-intensity endurance and high-intensity intermittent training on anaerobic capacity and VO₂ max", available at: <http://www.bodyrecomposition.com/research-review/effects-of-moderate-intensity-endurance-and-high-intensity-intermittent-training-on-anaerobic-capacity-and-vo2-max.html/>

УДК 796.81-043.61

Панкратов М.С.
старший викладач
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут» імені І. І. Сікорського

ВИВЧЕННЯ ТА ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ СТУДЕНТІВ ДО ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНОЮ ПІДГОТОВКОЮ ТА СПОРТОМ

В статті розглядаються актуальні питання вивчення та формування мотивації студентів до занять фізичною підготовкою та спортом. Ефективність фізкультурної діяльності молодих людей, так само як і будь-якої іншої діяльності визначається потребою – інформаційною ланкою пов'язаною з формування їх потреб, інтересів, цілей, мотивів, ціннісних орієнтацій. Тому для досягнення високого рівня розвитку фізичних якостей, оволодіння та ефективного опанування ключовими компетенціями необхідно формувати потреби в знаннях та інтересів до навчання. Мотивація виникає тоді, коли студент відчуває інтерес від самого процесу та умов занять фізичною культурою та спортом.

Задоволення зацікавленості сприяє зміцненню та розвитку мотивів. Мотивація, таким чином, є каталізатором енергії людини (енергія) яка (або) полегшує виконання діяльності або стимулює волевове зусилля; допомагає проявити терпіння, наполегливість, сприяє розвитку цілеспрямованості. Криза системи фізичного виховання багато в чому визначається нерозробленістю психологічних підходів. Перенесення на фізичне виховання схем та методів, прийнятих в психології спорту, неприйнятний тому, що сама мета і завдання спорту та фізичного виховання різні. Мета – спорту – досягнення максимального результату, а мета фізичного виховання – формування здорового способу життя як умови забезпечення здоров'я та працездатності.

Ключові слова: мотивація, практична діяльність, експертиза, інформування, інструктування.

Панкратов Н.С. Изучение и формирование мотивации студентов к занятиям физической подготовкой и спортом В статье рассматриваются актуальные вопросы изучения и формирования мотивации студентов к занятиям физической подготовкой и спортом. Эффективность физкультурной деятельности молодых людей, так же как и любой другой деятельности определяется потребностью - информационным звеном связанной с формирования их потребностей, интересов, целей, мотивов, ценностных ориентаций. Поэтому для достижения высокого уровня развития физических качеств, овладение и эффективного освоения ключевыми компетенциями необходимо формировать потребности в знаниях и интересов к учению. Мотивация возникает тогда, когда студент испытывает интерес от самого процесса и условий занятий физической культурой и спортом.

Удовлетворение интереса способствует укреплению и развитию мотивов. Мотивация, таким образом, является каталізатором енергії человека (енергія), которая (или) облегчает выполнение деятельности или стимулирует волевое усилие; помогает проявить терпение, настойчивость, способствует развитию целеустремленности. Кризис системы физического воспитания во многом определяется неразработанностью

психологических подходов. Перенос на физическое воспитание схем и методов, принятых в психологии спорта, принятый том, что сама цель и задачи спорта и физического воспитания разные. Цель - спорта - достижение максимального результата, а цель физического воспитания - формирование здорового образа жизни как условия обеспечения здоровья "и трудоспособности.

Ключевые слова: мотивация, практическая деятельность, экспертиза, информирование, инструктирование.

Pankratov M.S. Studying and forming the motivation of students for physical education and sports. The article deals with the actual issues of studying and forming the motivation of students for physical education and sports. The effectiveness of physical activity of young people, as well as any other activity, is determined by the need-information link connected with the formation of their needs, interests, goals, motives, values orientations. Therefore, in order to achieve a high level of development of physical qualities, mastery and effective mastering of key competencies, it is necessary to form the need for knowledge and interest in learning. Motivation occurs when a student is interested in the process and conditions of physical education and sports.

Satisfaction of interest promotes strengthening and development of motives. Motivation, therefore, is a catalyst for human energy (energy) which (or) facilitates performance or stimulates volitional effort; Helps to show patience, stubbornness, contributes to the development of purposefulness. The crisis of the physical education system is largely determined by the underdevelopment of psychological approaches. Transfer to the physical education of schemes and methods adopted in the psychology of sport, is not accepted because the very purpose and objectives of sports and physical education are different. Goal - sport - achieve maximum results, and the goal of physical education - the formation of a healthy lifestyle as a condition for the provision of health and disability.

Key words: motivation, practical activity, examination, informing, instructing.

Постановка проблеми. Вивчення мотивів належить до найскладніших практичних завдань, але вирішувати які все ж необхідно, якщо ставити на меті підвищення якості навчання. Без чітких уявлень про рушійні сили навчання досягти цього неможливо.

1. Вивчення мотивів здійснюється в нерозривному зв'язку з їх формуванням. Практична діяльність викладача в цьому напрямі може здійснюватися з опорою на такий алгоритм:

2. Визначення та уточнення цілей навчання. Аналіз в цьому зв'язку сутності, змісту, спрямованості та сили мотивів, необхідних і достатніх для підтримання процесу та успішної реалізації намічених завдань. Якщо мета і завдання не мають відхилень від державного стандарту, то вводяться в дію широко відомі загальні мотиви та стимули. Спеціальні цілі вимагають використання специфічних мотивів.

3. Виявлення вікових можливостей мотивації. Тут потрібні чіткі відповіді на питання: а) до яких показників мотивації варто підвести студентів певного курсу навчання; б) наскільки рівень мотивації студентів певного курсу відповідає поставленій меті та завданням а також труднощам професійного навчання.

4. Вивчення вхідного рівня мотивації. Цей крок потрібно зробити для того, щоб можна було надалі обгрунтовано говорити про зміни, які мають місце в мотиваціях студента.

5. Вивчення мотивів, які переважають. Тут потрібно визначити які мотиви є провідними в початковій діяльності студентів. Треба знати те, що немає мотивів «гарних» або «поганих» - всі вони важливі але по – різному впливають на процес та результати навчання.

В практичній діяльності застосовуються такі методи вивчення, активізації та розвитку мотивації навчання: спостереження, анкетування а також інтерв'ю та розмова; експертна оцінка.

Суть останньої полягає в організації цілеспрямованого та всебічного вивчення індивідуальної (або групової) мотивації за допомогою спеціальних експертних методик та запрошення для цієї мети колег – викладачів та (або) інших фахівців – експертів. Експертиза здійснюється відповідно до суворо визначеної процедури; обов'язковими моментами цієї процедури є чітке формулювання цілей експертизи та виду експертного висновку, визначення кваліфікації експертів а також доступність процедури та обгрунтування висновків тощо.

Спрощеним практичним способом експертизи мотивації є опитування викладачів, які працюють в даній групі. Для цього складається анкета. Одержавши відповіді на одні й ті ж самі запитання від різних викладачів, можна зробити об'єктивний висновок про розвиненість мотиваційної сфери студентів а також отримати індивідуальну або групову картину сформованості мотивів. Ці висновки будуть тим точнішими, чим більша кількість методів та спеціальних прийомів задіяна під час їх здобуття, але при цьому потрібно пам'ятати про те, що для викладача обробка та зіставлення даних, отриманих різними способами, найчастіше є дуже складним завданням. Для накопичення спостережень та формування первинних висновків можна рекомендувати ведення педагогічних щоденників, в яких в довільній формі реєструються різні прояви мотивації студентів.

1. Вивчення індивідуальних особливостей мотивації. Якщо викладач не може поспілкуватися з кожним студентом, то особливості мотивації хоча б найбільш представницьких підгруп в групі бажано знати.

Серед спеціальних прийомів вивчення мотивації можна виділити: а) створення ситуацій. Суть полягає в тому, щоб подивитися, як буде змінюватися поведінка студентів, якщо умови змінюються; б) прийом вибору партнера. Застосовується для вивчення ступеня самостійності мотивів а також залежності їх від взаємодії з іншими.

2. Аналіз причин зміни (зниження, стабільність, підвищення) мотивації. Такими причинами можуть бути: недостатній рівень розвитку (сформованості) самої мотиваційної сфери; низький рівень навченості; нерозвиненість навчальної діяльності; низький рівень навчання тощо.

3. Формування потрібних мотивів. Воно здійснюється викладачем під час навчально – виховного процесу в контексті вирішення всіх інших завдань. Раніше велике значення при мотивації до фізичної підготовки та спорту надавалося суспільно – значущим мотивам (наприклад оволодіння професією), а також моральному стимулюванню, то зараз спирається

на ці чинники вважається малоефективним.

Аналіз літературних джерел. Перш ніж почати формування мотивів, необхідно добре зрозуміти, що неможливо ззовні під час виховання формувати мотиви на що покладають надію багато педагогів. Можна тільки сприяти цьому процесу. Мотив – це складне психологічне створення, яке повинна побудувати сама людина в процесі ж виховання та соціалізації особистості формується той будівельний матеріал, який буде надалі використовуватися для мотивації тієї або іншої дії тощо. Цим матеріалом є такі особистісні моменти як інтереси та схильності а також моральні принципи й установки й самооцінка, формування яких є завданням педагогіки. Отже, ззовні формуються не мотиви, а мотиватори (і разом з ними мотиваційна сфера особистості).

Ці впливи можуть мати вигляд прохання, вимоги а також поради й натяку тощо та набувати вигляд інформування а також інструктування та стимулювання й заборони. Інформування впливає головним чином на розуміння індивіда про те, який найбільш ймовірний напрям розвитку очікуваних подій та які наслідки обраної ним альтернативи поведінки.

Інструктування показує найефективніші способи досягнення поставлених перед ним цілей.

Стимулювання спрямоване на посилення мотиву.

Інтердикція (тобто заборона) забороняє здійснення намірів та вводить певні обмеження правилами тощо.

Досвід практичної діяльності показує, що не може й не повинно бути ніяких спеціальних вправ або тестів на мотивацію. Разом використовуються різні методики: переключення з одного завдання (вправи) на інше завдання; використання завдань оптимальної складності а також змагання та інші методики. Іноді необхідно практикувати «створення перешкод» для навчального процесу, щоб подивитися, чи готові студенти долати труднощі для задоволення пізнавальної потреби.

Мотивація є елементом функціональної системи психічної діяльності людини – результатом інтегрованого стану нашого організму як основи для формування мети діяльності та програми її досягнення. Цей факт необхідно враховувати під час організації професійної підготовки студентів, щоб кожне заняття формувало головну мотивацію і відповідну функціональну систему психічної діяльності.

Для цього необхідно: розширювати а також зміцнювати та вдосконалювати різноманітність асоціацій сфери реальної професійної діяльності; розвивати чітке бачення студентами всієї цієї різноманітності –

зміст реальної професійної діяльності; створити та впорядкувати зв'язок з вищими асоціативними системами, що максимально розкривають особистість кожного студента.

Процес формування мотивації американські педагоги називають тренінгом; є чотири основні напрями: мотивації досягнень; причинні схеми; особистісні причини та внутрішні мотивації.

Вважається, що тренінг мотивації досягнень базується на припущенні про те, що за будь – яких рівних умов більш успішними будуть ті студенти, які мають загострене почуття власної гідності а також прагнення постійного поліпшення своїх досягнень.

Для формування досягнення треба: а) навчити студентів зіставляти власні досягнення з досягненнями інших (як правило, кращих) студентів; б) навчити поведінки такої, яка є типовою для людини з високорозвинутою мотивацією; в) навчити робити висновки з конкретних прикладів свого повсякденного життя а також з життя людей, які володіють високорозвинутою мотивацією досягнення.

Якщо поступово проходити перераховані нижче стадії формування досягнення, то результати повинні бути гарними. Отже для цього необхідно: звернути увагу студентів на зміст навчання; отримати досвід мислення а також поведінки та емоційного реагування; засвоїти спеціальні поняття та терміни в мотивації досягнень; зіставляти свої реальні мотиви з своїм ідеалом; практично додержуватись отриманих настанов в реальних життєвих ситуаціях; поступово відмовлятися від зовнішньої допомоги а все більше спиратися на власні можливості.

Мета дослідження. На основі аналізу науково – методичної літератури і інформації джерел «Інтернет» розкрити визначення « мотивація» «мотив», виявити найбільш домінуючі види мотивів, визначити основні фактори і умови формування позитивної мотивації студентів до занять з фізичного виховання та спорту.

Методи дослідження. Для досягнення мети роботи нами використовувався комплекс методів педагогічного дослідження; теоретичний аналіз літератури; діагностичні методи: тестування, анкетування; вивчення та узагальнення практичного досвіду.

Викладання основного матеріалу. В своїх дослідженнях психологи виявили те, що люди по – різному пояснюють причини своїх вчинків. «Психологічна причинність» - так було названо це явище – торкається й мотиваційної сфери. Є типові «схеми» пояснень та виправдань. Послухайте відповідь студента на запитання, чому він не займається фізичною підготовкою та спортом і Ви зрозумієте, про що йдеться.

Тренінг причинних схем прямо впливає на мотивацію або на спонукання студентів до певної поведінки чи викликає в нього байдужість та в студента відсутня ініціативність. Справа в тому, що студент, по – різному пояснює свою поведінку, прогнозує хід своїх подальших дій відповідно до своїх пояснень. Всі програми тренінг мотивації шляхом зміни причинних схем надають перевагу «зусиллю» як оптимальному способу зміни суб'єктивного уявлення студентів про причини невдач, щоб будь – які причинні пояснення замінити лише одним – недостатністю власних зусиль.

В тісному зв'язку з тренінгом причинних схем перебуває тренінг особистої причинності, що має на меті навчити студентів шукати причини своїх невдач насамперед в собі та якомога менше залежати від інших людей. Щоб допомогти студентам потрібно їх навчити: а) ставити перед собою реальні цілі; б) порівнювати мету зі своїми можливостями; в) знати свої сильні та слабкі сторони; г) визначати конкретні дії; д) правильно оцінювати ситуацію, яка складається; е) планувати перспективу; ж) постійно аналізувати виконання особистої програми: чи наближають певні дії до мети.

Найдієвішими в навчанні є внутрішні мотиви; це визначає насамперед їхній тренінг. Мотив варто вважати внутрішнім, якщо людина одержує задоволення від своєї поведінки а також від самої діяльності. Факторами успішного

тренінга внутрішньої мотивації є: переживання студентами власної автономії або особистісної причинності; відчуття студентами власної компетентності а також можливості власного вибору. Негативно впливають на внутрішню мотивацію навчання такі фактори як брак часу та необхідність виконання роботи до жорстко зафіксованого терміну.

В вищому навчальному закладі необхідно здійснити радикальні реформи щодо вдосконалення внутрішньої мотивації студентів. Зараз типовий викладач орієнтований переважно на підтримання зовнішньої мотивації в вигляді контролю. Тим самим особистість замість того, щоб розвивати своє «Я», постійно опиняється в ситуаціях, де це «Я» нівелюється. Цілком природно, що подібна практика поступово призводить до зниження зацікавленості до навчання. Справжні реформи неможливі без підтримки будь – яких проявів внутрішніх прагнень студентів до повної реалізації ідей та принципів гуманістичної педагогіки.

Прийоми само мотивації студентам повинен підказати викладач. Можна рекомендувати таку стратегію самомотивації: стратегія: плануєте на довгострокову перспективу; партнерство: шукайте такого партнера по навчанню, відспілкування з яким Ви зможете щось запозичити та якому Ви теж зможете щось дати; структурування: визначте постійний час занять (години а також дні тижня); наближене планування: визначте загалом мету та завдання свого фізичного виховання; мотив: з'ясуйте, яким чином Ви зможете ввести зміст фізичного виховання в Вашу сьогодишню або завтрашню професійну практику; просто в повсякденне життя; поступовість: розподіліть зміст фізичного виховання на легко засвоювані розділи та починайте із засвоєння програм середньої складності а потім переходьте до більш складних; доповнення: спробуйте доповнити виконувану вправу (комплекс, програму).

Винагорода: скажіть собі приємні слова, виконавши завдання.

Розширення: з окремих питань (тем), які Вас зацікавили, читайте спеціальну літературу; обговорюйте з товаришами а також з викладачем.

Заощадження: щоб ефект занять був міцним й надалі систематично займайтеся фізичними вправами та спортом а також коректуйте програму занять на підставі самооцінки та рекомендацій викладача та закріплюйте вивчений матеріал за допомогою вправ.

Викладач повинен пояснити студентам те, що: чим вищий ступінь самоповаги, тим кращі результати в тренуванні; успіхи в тренуванні є каталізатором тренувального процесу; невдачі на заняттях призводять до бажання припинити тренування; страх та напруженість ускладнюють процес тренування; почуття радості та зацікавленість полегшують тренування.

Хороші викладачі – це, як правило, майстри мотивації. Ось як описують їх діяльність студенти: «Заняття проходять цікаво та різноманітно; постійно доводиться думати»; «Захоплення викладача своїм предметом мені просто подобається»; «Заняття подобаються, тому що потрібно активно працювати».

Викладачу необхідно: підтримувати рівний стиль взаємин між всіма учасниками педагогічного процесу; підбадьорювати студентів, якщо в них виникають труднощі; підтримувати позитивний зворотній зв'язок; піклуватися про різноманітність методів викладання навчального матеріалу.

Постійно актуальними є поради: привчати студентів до напруженої пізнавальної праці а також розвивати їх наполегливість, силу волі та цілеспрямованість; заохочувати до виконання завдань підвищеної складності; вчити чітко визначати мету, завдання а також форми звітності та критерії оцінки; формувати почуття обов'язку та відповідальності; вчити ставити вимоги насамперед до самого себе.

Викладачам, які прагнуть досягти вершини педагогічної майстерності, дуже корисно час від часу займатися саморефлексією та самоаналізом своїх мотиваційних можливостей. Результати самоаналізу не призначені для сторонніх.

Таким чином можна сказати про те, що є багато шляхів формування мотивації а найбільш часто використовуються такі:

1. Адміністративно – командний – впливи здійснюються з акцентом на мотиви повинності. Якщо є невідповідність нормам проводиться силовий адміністративний вплив.

2. Економічний – пріоритетне значення надається методам матеріального стимулювання.

3. Шлях широкого впровадження методів морально – психологічного стимулювання та застосування психолого– педагогічних прийомів формування мотивації. Цей шлях складний; вимагає копійки та систематичної роботи викладачів, але після досягнення мети (виховання мотивації) мотивація зберігається тривалий час оскільки є більш сильною та стійкою аніж зовнішня стимуляція (Шелепа, 2003).

Безумовно, що навіть після певного відступу від адміністративно – командної системи на сьогодні потрібні певні адміністративні методи впливу. Але разом з тим більш широко повинні застосовуватися методи як матеріального, так й морально – психологічного стимулювання. Саме в раціональному поєднанні з акцентом на впливи психолога – педагогічного характеру нами вбачається найбільш ефективний шлях формування мотивації студентів до занять фізичною підготовкою та спортом.

Висновки. На підставі мети фізичної підготовки (забезпечення фізичної готовності студентів) головним мотивом (чинником) занять фізичною підготовкою та спортом повинно бути прагнення до фізичного вдосконалення як результат розуміння важливості фізичної підготовки як складової частини професійної діяльності. Оскільки будь – який мотив формується на базі розуміння потреби, то завдання викладача – допомогти зрозуміти це. Це завдання полегшується, коли єпряма залежність результатів професійної підготовки від результатів фізичної підготовленості а також коли вербальні впливи підкріплюються реальними результатами професійної підготовки, а студент бачить реальний вплив фізичної підготовленості на результати в навчальних вправах.

Є професії, в яких певний вплив не є яскраво вираженим. Отже, формування головного мотиву занять фізичною підготовкою є складнішим. Ми бачимо вирішення цього питання в формуванні супутніх мотивів до занять фізичними вправами (інакше кажучи мотивів фізичної культури та спорту), які б опосередковано впливали на головне – ставлення до

занять фізичними вправами в цілому.

На підставі градації процесу фізичного вдосконалювання студентів на три взаємозалежні та взаємодоповнюючі процеси (фізичної підготовки, фізичної культури та спорту), кожний з яких має різні спонукальні детермінанти, виховні впливи з формування у студентів мотивації до занять фізичними вправами повинні мати певну спрямованість.

Під час занять фізичною підготовкою необхідно спиратися на мотиви повинності а також результативності та на соціально – значущі мотиви. Обов'язкова умова ціннісного ставлення до занять фізичною підготовкою – це формування у студентів розуміння значущості фізичної підготовки для професійної діяльності. Для цього досить широко можна використовувати впливи адміністративного характеру, а також моральні та матеріальні стимули.

В основі занять, об'єднаних поняттям «фізична культура», повинно бути поєднання результативних (досягнення тілесної досконалості а також доброго стану здоров'я та засвоєння індивідуально – необхідних прийомів та дій тощо) та процесуальних мотивів (зробити так, щоб заняття фізичними вправами стали привабливими самі по собі).

Література

1. Бакурадзе А.Б. Мотивация трудов педагогов. М.: Сентябрь, 2005. – 188с.
2. Занюк С. Психолгия мотивации / С.Занюк. –К.: Єльга – Н, 2005.-188с.
3. Ильин Е.П. Мотивация и мотивы / Е.П. Ильин – СПб.: Питер 2006.-512с.
4. Маслоу А. Мотивация и личность. 3-е изд. / А. Маслоу // Перевод с англ. СПб.: Питер. 2010. -310с.
5. Психология: підручник для студ. вищих навч. закл. // За ред. Ю.Л. Трофімова. –К.: Льбиль, 2001. -558с.

References

1. Zebrowski P.T. (1997) "Symbol of symmetrical development: the reception of the YMKA in Poland // The international journal of the history of sport". Poland. -Vol.8. -#1. – p. 96-110
2. Davis K. (1977) "Human Behavior at Work": Organizational Behavior. 5th.ed. – New York: McGraw-Hill, -p.42.

УДК: 355.233.11:796(100)"195/199"

Підлетейчук Р.В.

аспірант Національного університету фізичного виховання і спорту України

ХАРАКТЕРНІ РИСИ ДОПРИЗОВНОЇ ВІЙСЬКОВО-ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МОЛОДІ У ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХХ СТОЛІТТЯ

У статті висвітлені особливості військово-фізичної підготовки молоді допризовного віку в зарубіжних країнах у період 1950-2000 років. У цей період спостерігається тенденція до посилення державних структур, монополій, політичних партій, суспільних і релігійних організацій у розповсюдженні фізичної культури і використання її у своїх інтересах, у такому числі як засобу допризовної підготовки та ідеологічного впливу на молодь. Характерними рисами допризовної підготовки молоді у II період Новітнього часу є такі: посилення державного керівництва військово-фізичною підготовкою молоді, створення державних структур управління (Президентська рада з фізичної підготовки та спорту (США), державний комісаріат у справах молоді, спорту та активного дозвілля (Франція) та ін.); взаємодія військових міністерств з іншими державними структурами з питань військово-фізичної підготовки підлітків та юнаків; переважання спортивно-ігрового методу в процесі військово-фізичної підготовки; підвищення суспільної значущості громадських іклерикальнихспортивних організацій, які здійснюють військово-патріотичне виховання (скаутські; католицькі, християнські спортивні організації, іудейська «Маккабі»; воєнізовані молодіжні структури «Гадна» в Ізраїлі); вдосконалення організаційно методичних засад допризовної підготовки молоді; залучення до військово-фізичної підготовки не тільки юнаків, але й дівчат.

Ключові слова: військово-фізична підготовка, допризовний вік, зарубіжні країни.

Підлетейчук Р.В. Характерные черты допризывной военно-физической подготовки молодежи в зарубежных странах во второй половине XX века. В статье освещены особенности военно-физической подготовки молодежи допризывного возраста в зарубежных странах в период 1950-2000 годов. В этот период наблюдается тенденция к усилению государственных структур, монополий, политических партий, общественных и религиозных организаций в распространении физической культуры и использования ее в своих интересах, в том числе как средства допризывной подготовки и идеологического воздействия на молодежь. Характерными чертами допризывной подготовки молодежи во II период Новейшего времени являются: усиление государственного руководства военно-физической подготовкой молодежи, создание государственных структур управления; взаимодействие военных министерств с другими государственными структурами по вопросам военно-физической подготовки подростков и юношей; преобладание спортивно-игрового метода в процессе военно-физической подготовки; повышение общественной значимости общественных и клерикальных спортивных организаций, осуществляющих военно-патриотическое воспитание; совершенствование организационно методических основ допризывной подготовки молодежи; привлечение к военно-физической подготовке не только юношей, но и девушек.

Ключевые слова: военно-физическая подготовка, допризывной возраст, зарубежные страны.

Pidleteichuck R. Characteristic features of pre-conscription military-physical training of young people in foreign countries in the second half of the twentieth century. The article highlights the features of the military-physical training of young people of pre-conscription age in foreign countries in the period 1950-2000. During this period, there is a tendency to strengthen state structures, monopolies, political parties, public and religious organizations in disseminating physical culture and using it in their